

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Επί ερωτήματος Δ.Ε.Υ.Α, Αρ. Πρωτ. Εισ. 1519/4-5-2010

Ερωτάται αν η είναι νόμιμη η είσοδος εργαζομένου της Δ.Ε.Υ.Α. στην ιδιοκτησία καταναλωτών προς διεξαγωγή ελέγχου υπάρξεως παρανόμων συνδέσεων κατόπιν γραπτής ή προφορικής καταγγελίας ή ίδιας υποψίας για τη χρήση παράνομης παροχής ύδρευσης.

Επί του ερωτήματος αυτού έχω να σημειώσω τα ακόλουθα:

1. Στο άρθρο 28 του Νόμου 1069 της 19/23.8.80 «Περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως» (Φ.Ε.Κ. Α' 191) ορίζεται μεταξύ άλλων ότι:

«Άρθρον 28.

Αστυνόμεις των δικτύων υδρεύσεως και αποχετεύσεως.

1. Η αστυνόμεις των συστημάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως της επιχειρήσεως ως και η, κατά τας διατάξεις του από 18/21.3.1924 Δ/τος "περί κωδικοποιήσεως του Ν. 2853 κλπ." αστυνόμεις δημοσίων υδάτων εις την περιοχήν ταύτην, ανατίθεται εις τους τεχνικούς υπαλλήλους της επιχειρήσεως, και εν ελλείψει εφαρμόζονται αι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις περί αστυνομεύσεως των δημοτικών και κοινοτικών έργων.

2. Πάσα αμέσως ή εμμέσως προξενουμένη βλάβη επί των πάσης φύσεως ή κατηγορίας υπονόμων ή ετέρων στοιχείων των συστημάτων υδρεύσεως αποχετεύσεως της επιχειρήσεως και επί των πάσης φύσεως " εν εκτελέσει τετελεσμένων, ως και πάσα παράβασις των εν τη προηγουμένη παραγράφω διατάξεων, περί αστυνομεύσεως των δημοσίων υδάτων, βεβαιούται δια πρωτοκόλλου συντασσομένου υπό των κατά την ανωτέρω παράγραφον αρμοδίων υπαλλήλων, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των παρ.2 έως 5 του άρθρου 24 του από 25 Νοεμβρίου 1929 Προεδρικού Δ/τος "περί κωδικοποιήσεως των περί κατασκευής και συντηρήσεως οδών κειμένων διατάξεων, ως το άρθρον τούτο αντικατεστάθη δια του άρθρου 4 του Α. Ν. 1966/1939 "περί συμπληρώσεως των περί εκτελέσεως δημοσίων έργων κειμένων διατάξεων". "Τις αρμοδιότητες του επιθεωρητή δημόσιων έργων, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, ασκεί ο γενικός διευθυντής της επιχειρήσεως. Η βεβαίωση των ποσών της ζημίας διενεργείται από την επιχείρηση και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων της επιχείρησης».

Ήδη εκ του άρθρου 28 υπό τον τίτλο «Αστυνόμεις των δικτύων υδρεύσεως και αποχετεύσεως» καθίσταται σαφής ο σκοπός του νομοθέτη, να καταστήσει τις Δ.Ε.Υ.Α. θεματοφύλακα της ομαλής διεξαγωγής της όλης διαδικασίας της ύδρευσης και αποχέτευσης. Αναπόσπαστο μέρος αυτής της διαδικασίας είναι και η εποπτεία της ορθολογικής και νομότυπης λειτουργίας του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης, η οποία παρακωλύεται από πιθανές απόπειρες παράνομης σύνδεσης. Η εποπτεία αυτή, όταν έρχεται να ασκηθεί εντός της ιδιοκτησίας πολιτών, απαιτείται να ασκείται με φειδώ και να περιορίζεται στα πλαίσια του αναγκαίου, με σεβασμό στο συνταγματικά προστατευόμενο άσυλο της κατοικίας (άρθρο 9 του Συντάγματος), πολλώ δε μάλλον όταν φορέας της εποπτείας είναι όργανο νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου και όχι όργανο του νομικού προσώπου του κράτους υπό στενή έννοια. Καθίσταται βεβαίως σαφές ότι η προκείμενη δράση του εργαζομένου της Δ.Ε.Υ.Α. δε θα έχει χαρακτήρα έρευνας εντός οικίας, παρά όλως

περιορισμένης εποπτείας σε εξωτερικό χώρο (κήπο, κτλ) για τη διαπίστωση ύπαρξης ή μη ύπαρξης παράνομης σύνδεσης.

Πρέπει πάντως να ερμηνευθεί ότι το άρθρο 28 του Νόμου 1069/1980 δεν έχει ως ρυθμιστικό του πλαίσιο τον έλεγχο για πιθανές εντός οικίας κατασκευές. Πιο σωστή λύση μεθοδολογικά προκύπτει η εφαρμογή του άρθρου 29, καθώς και του άρθρου 27 του Νόμου 1069/1980 κατ' ανάλογο τρόπο και επί ζητημάτων υδρεύσεως (καθώς εκ του γράμματός τους και τα δυο άρθρα αφορούν στο ζήτημα της αποχετεύσεως) και δη ως ακολούθως:

2. Στο άρθρο 29 του Νόμου 1069/1980 ορίζεται ότι:

Άρθρον 29

Δήλωσης των ιδιοκτητών περί του τρόπου αποχετεύσεως των ακινήτων των.

1. Ο Ιδιοκτήτης, συνιδιοκτήτης, νομέυς ή συννομέυς ακινήτου κειμένου εις την περιοχήν της επιχειρήσεως, επί δε συνιδιοκτησίας κατά τας διατάξεις τού Ν. 3741/1929) "περί Ιδιοκτησίας κατ' ορόφους" και των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικος και ο εις ου εχορηγήθη ή άδεια κατασκευής της οικοδομής, ως και ο διαχειριστής ταύτης, καλούμενος υπό της επιχειρήσεως, υποχρεούται όπως, εντός της τασσομένης αυτώ προθεσμίας ουχί ελάσσονος του μηνός, δηλώση εγγράφως τον τρόπον αποχετεύσεως του ακινήτου του και επιτρέπη και διευκολύνη τον της επιχειρήσεως έλεγχον της ακρίβειας της δηλώσεώς του.

2. Ο μη υποβάλλων την εν τη προηγουμένω παραγράφω δήλωσιν ή ο μη υποβάλλων εντός της υπό της επιχειρήσεως ταχθείσης προθεσμίας ή ο αμέσως αρνούμενος εις τα όργανα της επιχειρήσεως την εντός του ακινήτου είσοδον προς έλεγχον της ακριβείας της τοιαύτης δηλώσεως ή ο παρακωλύων καθ' οιονδήποτε τρόπον την διενέργειαν του ειρημένου

ελέγχου, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών (3) μηνών ή δια χρηματικής ποινής. Ο υποβάλλων ψευδή δήλωσιν τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις εξ (6) μηνών ή δια χρηματικής ποινής.

Το άρθρο 29 του Νόμου 1069/1980 προβλέπει συνεπώς τα ακόλουθα διαδικαστικά στάδια:

α) πρόσκληση για δήλωση εντός προθεσμίας και υποχρέωση του καταναλωτή να διευκολύνει στον (επιτόπιο) έλεγχο της ειλικρίνειας της δηλώσεώς του (παράγραφος 1)

β) επιτόπιο έλεγχο – και ποινική ευθύνη του καταναλωτή σε περίπτωση παρεμπόδισης των οργάνων (παράγραφος 2)

3. Στο άρθρο 27 του Νόμου 1069/1980 ορίζεται ότι:

«Άρθρον 27

Ποινικαί διατάξεις

1. Απαγορεύεται ή άνευ εγγράφου αδείας της επιχειρήσεως εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας αποχετεύσεως έξω του σίφωνος, εις ου καταλήγουν αι εσωτερικά εγκαταστάσεις αποχετεύσεως του ακινήτου. Επίσης απαγορεύεται κατά πάσαν περίπτωσιν η εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας, επί σκοπώ άρθρας αποχετεύσεως ακαθάρτων ή ομβρίων υδάτων ακινήτου τινός εις το δίκτυον αποχετεύσεως.

4. Εις τα, προβλεπομένας υπό της παρ. 1 περιπτώσεις **η επιχείρησις δικαιούται δι' αιτήσεώς της, υποβαλλομένης εις τον εισαγγελέα Πρωτοδικών, να αιτησῇται κατά την διαδικασίαν του άρθρου 22 του Α.Ν. 1539/1938 "περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων την άμεσον επαναφοράν των πραγμάτων εις την προτέραν κατάστασιν, ήτις διατάσσεται υποχρεωτικώς, εφ' όσον ήθελε διαπιστωθή αυθαίρετος κατασκευή αποχετευτικού**

έργου. Η απόφασις του εισαγγελέως πρωτοδικών, εκδιδόμενη εντός της συντομωτέρας δυνατής προθεσμίας **εκτελείται δια συνεργείου της επιχειρήσεως υπό την προστασίαν της αρμοδίας αστυνομικής αρχής,** ήτις παρακολουθεί την ακριβή τήρησιν αυτής. Αι απαιτηθησόμεναι δια την τοιαύτην επαναφοράν των πραγμάτων εις την προτέραν κατάστασιν δαπάναι, βεβαιούνται υπό της επιχειρήσεως εις βάρος του δράστου, εφ' όσον ήθελεν ούτος καταδικασθή υπό του αρμοδίου δικαστηρίου, κατά τας διατάξεις της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, η, εν περιπτώσει απαλλαγής τούτου, εφ' όσον ήθελεν υποχρεωθή εις την καταβολήν των τοιούτων δαπανών, του δικαστηρίου υποχρεωτικώς αποφαινομένον επί της τοιαύτης καταβολής ή μη. Αι δαπάναι αύται εισπράττονται κατά τας περί εισπράξεως των εσόδων της επιχειρήσεως κειμένας διατάξεις.

5. Ο παραβαίνων τας υπό των εν άρθρω 21 του παρόντος προβλεπομένων κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως της επιχειρήσεως, επιβαλλομένας υποχρεώσεις εφ' όσον υπό πέρας τινός διατάξεως δεν προβλέπεται βαρυτέρα ποινή, τιμωρείται, εάν μεν ενήργησεν εκ προθέσεως δια της ποινής της φυλακίσεως μέχρις εξ' μηνών ή δια χρηματικής ποινής ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων, εάν δε ενήργησεν εξ' αμελείας δια χρηματικής ποινής.»

Το άρθρο 27, παράγραφος 4 του Νόμου 1069/1980 προβλέπει συνεπώς την δυνατότητα της Δ.Ε.Υ.Α. να απευθυνθεί προς τον Εισαγγελέα, κατόπιν διαπίστωσης παράβασης – ιδιοκατασκευής προς άμεση επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.

4. Επαναλαμβάνεται ότι η ως άνω αναλογική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 29 και 27 του Νόμου 1069/1980 και επί ζητημάτων υδρεύσεως είναι θεμιτή, καθώς επιβάλλεται τόσο από τη θεώρηση του νόμου 1069/1980 ως ενός συστήματος για τη λειτουργία των Δ.Ε.Υ.Α., όσο και από την οπτική της συνέχειας και συνέπειας στην παροχή της κοινωφελούς υπηρεσίας της υδρεύσεως και αποχετεύσεως.

5. Επικουρικά παρατίθενται και οι διατάξεις των άρθρων 159 και 161 του π.δ. 141/1991, «Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και θέματα οργάνωσης Υπηρεσιών», οι οποίες παρέχουν στην Δ.Ε.Υ.Α. τη δυνατότητα να αιτηθεί συνδρομής από την αστυνομική δύναμη για την εκπλήρωση του έργου της:

«Άρθρο 159 - Γενικές Αρχές

1. Συνδρομή ονομάζεται η βοήθεια που παρέχει η Ελληνική Αστυνομία σε αρχές και τα όργανά τους κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους, καθώς και αυτή που παρέχει σε ιδιώτη του οποίου προσβάλλονται παράνομα τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα. (...)

3. Αρμόδια για την παροχή της συνδρομής και τον καθορισμό της απαιτούμενης σε κάθε περίπτωση δύναμης είναι κατά τόπον αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα ή Αστυνομικός Σταθμός.

4. Ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας που διατάσσει τη συνδρομή δίνει στον επικεφαλής της δύναμης σαφείς για τον τρόπο παροχής της συνδρομής.

Άρθρο 161 - Συνδρομή σε άλλες αρχές

1. Για την παροχή συνδρομής σε άλλες αρχές του δημόσιου τομέα γενικά και τα όργανά τους απαιτείται προηγούμενη έγγραφη αίτηση, στην οποία να αναγράφεται η πράξη που πρόκειται να εκτελεστεί και οι διατάξεις των νόμων που επιτρέπουν την εκτέλεσή τους.

2. Σε περιπτώσεις κατεπείγουσας ανάγκης η αίτηση μπορεί να γίνει προφορικά και εκ των υστέρων να υποβληθεί εγγράφως. Κατεπείγουσα ανάγκη υπάρχει όταν από την αναβολή εκτέλεσής της η πράξη κινδυνεύει να ματαιωθεί.

3. Η συνδρομή παρέχεται μόνον εφόσον ο διοικητής της αρμόδιας Υπηρεσίας βεβαιωθεί ότι η πράξη που πρόκειται να εκτελεστεί είναι νόμιμη και ανάγεται στην αρμοδιότητα του οργάνου που πρόκειται να ενεργήσει.

4. Η δύναμη που διατάσσεται για την συνδρομή παρίσταται για την καταστολή τυχόν αντίστασης σε βάρος του οργάνου κατά την ενέργεια της πράξης που αναφέρεται στην αίτηση συνδρομής και την πρόσληψη άλλων αξιοποιώνων πράξεων τόσο από τους θιγόμενους όσο και από το όργανο που ενεργεί.»

Αθήνα, 4-6-2010

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης